

מאורות השבת

פרשת ראה

עורך: הרב סתיו א.

מאור הפרשה | מאור הדרשה | מאור עינינו | מאור הלשון | מאור המנורה | מאור הבית | מאור ההלכה

מאור הדרשה

מעלת הצדקה

הקשה הבן איש חי מדוע מצוה הכתוב לפתוח את היד ולתת צדקה לאביונים שבארצך, וכי מצוה זו תלויה בארץ ישראל? והרי גם בחו"ל יש מצוה לתת צדקה לעניים.

ובאר זאת ע"פ מעשה בעני שהיה מחזר על הפתחים כדי להביא טרף לביתו. נעליו התלכלכו בבוץ מחמת הגשמים שירדו, ונכנס לביתו של עשיר אחד כשהוא מלוכלך. בביתו של העשיר הייתה רצפה מאבני שיש לבן ויקר, וכשדרך העני המלוכלך על הרצפה, צעק עליו העשיר וצוה עליו שיצא מיד מהבית מפני שלכלך את כל הרצפה בבוץ.

העני סירב לצאת ואמר: "בכל יום אנו אומרים ב'ברוך שאמר': 'ברוך מרחם על הארץ, ברוך מרחם על הבריות'. אני ראיתי שלמדת לרחם כל כך על הארץ. אולי תרחם גם על הבריות ותיתן לי די צרכי כדי שאוכל להאכיל את משפחתי?" התבייש העשיר ונתן לו צדקה הגונה.

התורה הקדושה רוצה ללמד אותנו שכמו שאנחנו מרחמים על ענייני ארצנו ובתינו ומשתדלים לטפח ולדאוג שתמיד יהיה ביתנו נאה ושמור, אם כן, בוודאי שיש לחוס על בריותיו של הקב"ה, ולכן אמרה התורה "בארצך", ללמדך שתביט עד כמה השקעת בבית שלך, בגינה שלך, כמה הוצאת רק על הברזים...! ולפחות אותו הדבר תיתן לעניים, לפחות מה שהוצאת על 'ארצך'.

המשך בעמוד 2

מאור הפרשה

ר' אבשלום ח.

המקום אשר יבחר ה'

"כִּי אִם אֶל הַמָּקוֹם, אֲשֶׁר יִבְחַר ה' אֱלֹהֵיכֶם מִכָּל שְׁבִטֵיכֶם, לְשׂוֹם אֶת שְׁמוֹ שָׁם, לְשִׁכְּנוֹ תִדְרְשׁוּ וּבָאתֶם שָׁמָּה." (דברים יב, ה)

הספרי אומר: דרוש ומצא ואח"כ יאמר לך נביא. וכן אתה מוצא בדוד (תהלים קלב) "עד אמצא מקום לה' משכנות לאבירי יעקב" **אומר המצודות דוד:** עד אשר אדע איה המקום המוכן לבית המקדש, היו יושבין (דוד ושמואל) ברמה ועוסקין בנוי של עולם, אבל עשה רק אחרי דברי הנביא שנאמר (ש"ב כד) "ויבא גד אל דוד ביום ההוא ויאמר לו עלה הקם לה' מזבח בגורן ארונה היבوسی" ואומר "ויחל שלמה לבנות את בית ה' בירושלים בהר המוריה אשר נראה לדוד אביהו". לכאורה, המקום היה נעלם עד דרשתם של דוד ושמואל. **ובאמת המלבי"ם מפרש:** שימצא המקום ששם יבנה המקדש, שלא ידעו תחלה איה המקום הנבחר. **אבל הרמב"ם (מורה נבוכים ג) אומר:** ואין ספק אצלי שהמקום אשר ייחדו אברהם בנבואה היה ידוע אצל משה רבינו. שאברהם צווה אותם "בהר ה' יראה". **ופירש רש"י:** כאן יראה ה' לבני עמו, מקום ידוע. **ובעל הטורים אומר:** "אל ארץ המוריה" גימטריא בא"ת ב"ש בירושלים.

לאחר מלחמת המלכים, יצא "מלכי צדק מלך שלם" לקראת אברהם. **אומר המדרש (בראשית נו):** אברהם קרא אותו יראה, ושם (מלביצדק) קרא אותו שלם. אמר הקב"ה: אם אני קורא אותו יראה, שם הצדיק יתרעם. ואם קורא אני אותו שלם, אברהם הצדיק יתרעם, אלא הריני קורא אותו ירושלים כמו שקרא שניהם. אם כך, גם השם של המקום ידוע...

בפרשה מוזכרות מצוות רבות הקשורות לירושלים, עלייה לרגל, הקרבת קרבנות, מעשר

המשך בעמוד 4

נא לשמור על קדושת המליון

נא לא לקרוא בשעת התפילה וקריאת התורה

לעילוי נשמת רבי שמריהו יוסף חיים בן רבי יעקב ישראל זללה"ה

מאור הדרשה המשך מעמוד 1

אמרה לו: "רבי, מלח ממון חסר. מי שרוצה למלוח את ממונו, היינו לשמור את ממונו, יש לו לחסרו לצדקה, ואבי לא עשה כן ולכן אבד כל הממון". ומיד מקשה הגמרא: וכי נקדימון בן גוריון לא עשה צדקה? והרי היו פורסים לפניו שטיחי בדים יקרים בכל מקום שהיה הולך, והיו באים העניים ומלקטים אותם... ותרצו שאכן עשה צדקה, אבל בדרגת העושר שלו יכול היה לעשות יותר. מאחר שלא עשה, הגיעה ביתו למצב בזוי ושפל שכזה. נמצאנו למדים שמי שמרבה מממונו לצדקה לא מפסיד מאומה, אלא אדרבה הוא משמר את כספו, ואם לא נותן מספיק - נענש!

ב עשה בעשיר קמצן שפנה אל רבנו עובדיה ספורנו זיע"א, שהיה רופא גדול וה' עימו להעלות רפואה לכל הפונים אליו, ואמר לו: "אשריך שחננך ה' חכמה להפוך חולים לבריאים!" אמר לו הרב: "אשריך אחי, שבלא חכמה יתירה יכול אתה להפוך מתים לחיים ולהחזיר נשמות לפגרים מתים!" תמה העשיר ואמר: "מה כוונתך?" אמר לו הרב: "איני יכול להסביר לך זאת בדיבור, אלא צריך אני להראות לך בעיניך". אמר העשיר: "רבי, הראני נא".

לקחו הרב לסמטאות העוני שבפאתי העיר, והעשיר משתאה לו, תוהה לאן הוא נלקח. פנה הרב ונכנס בפתח נמוך. התכופף העשיר ונכנס אחריו ומצא עצמו בחצר רחבת ידיים מלאה רפש וזוהמה. להקות זבובים התערבלו מעל גלי האשפה, וזולתם לא נראתה שם נפש חיה. הביט העשיר סביב וראה ארבע עשרה דלתות נעולות, הפונות אל החצר המזוהמת והמלוכלכת.

שאל העשיר את הרב: "לאן הבאת אותי? החצר רפאים היא זו?" שאל הרב: "יש לך מעות בכיסך?" ענה העשיר שאכן יש לו מעות, אך הוא זקוק להן...

חיך הרב למראה חרדת הקמצנות של העשיר ואמר: "אל פחד, איני זקוק למעותיך. קחם נא בידיך וקרקש בהם בקול, ותראה דבר מעניין..." סקרנותו של העשיר התעוררה, חפן את המטבעות בידי והשמיע את צלצולן. לפתע נפרצו ארבע עשרה הדלתות, ונחילי אדם נהרו בעדן, גדולים וקטנים, זקנים עם נערים, מגודלי שיער, מזי רעב, לבושי קרעים, שולחים ידיים דקיקות ומביטים בעיניים כלות... היו אלו עניים מרודים, לבושי בלאים וקרעים מזהמים כל כך, עד שהתביישו להראות בפני אדם, והיו מסתגרים בבתיהם כמתים קבורים. רק בערב בעלטה מגיחים היו בדממה ומחפשים אוכל באשפתות...

הזדעזע העשיר, והמטבעות נפלו מידי, והעניים התנפלו על הזהובים בשקיקה. עמד העשיר כמסומר למקומו, נסער עד עומק נשמתו, והעניים מכתרים אותו ובוכים: "הב, הב, אדון נעלה!"

שאל העשיר למספרם והלך עם הרב לקנות להם בגדים ראויים, ולאחר מכן שלח את משרתי לנקות את החצר והדירות ולהכשירם למגורי אדם. כעבור שבוע הזמינו הרב לבוא עמו ולבקרם, ומצאו את החצר שוקקת חיים, מלאה ילדים משחקים ואמהות פעלתניות וזקנים יושבים בפתחי הבתים.

כשראה זאת העשיר אמר לרב: "עתה הבנתי את דברי כבודו, שבלא חכמה יתרה יש בידי להחיות מתים ולהחזיר נשמות לפגרים מתים..."

(אפריון שלמה)

אדם שנותן צדקה כראוי, בוודאי שלא יחסר לו כלום, וכמו שכתב בשו"ע: "לעולם אין אדם נעשה עני מנתינת צדקה, ולא יקרה דבר רע או נזק על ידה".

ואמר על כך המגיד מדובנא משל: אדם שהולך בדרך ונאבד לו סכום כסף, הוא מצטער על האבדה. המשיך האדם בדרכו ומצא סכום כפול ממה שאבד לו, ודאי שאותו אדם שמח מאוד אך לא בלב שלם, כי עושה חשבון לעצמו שאם לא היה מאבד את הכסף הראשון, היה לו עכשיו סכום גדול עוד יותר.

אולם אדם שנושא על גבו שק מלא חטים, ובלי להרגיש נעשה חור בשק, וכל מה שהיה בשק נשפך בדרך, כשהוא מגיע הביתה הוא ודאי מצטער מאוד לגלות שהשק ריק אין כלום.

אחרי חודש בלבד רואה אותו אדם שכל החטים שנפלו לו, נבטו באדמה והצמיחו שדה של חטים. עכשיו שמחתו היא שמחה שלמה! הוא אינו מצטער כלל על כך שנפלו לו כל החטים מהשק, שהרי מתברר לו שלא הפסיד מאומה, אלא אדרבה, רק הרוויח מכך רווח גדול, שולוא שנספך השק, לא היה גדל השדה.

כך הוא הדבר בצדקה. מעשה הצדקה הוא כמו זריעה, שעל ידי נתינת הצדקה הוא זורע לעצמו את הברכה, כמו שנאמר בפרשתנו: "כי בגלל הדבר הזה (הצדקה), יברכך ה' אלוקיך בכל מעשיך ובכל משלח ידך", ועל כן אין מקום לצער כלל, כי רק בזכות הוצאת הממון, נכנס לאדם ממון חדש ומבורך!

ב עם ישב רבנו האריז"ל בביתו ותלמידיו לפניו. נכנס הגאון רבי שמואל דיאוזיטא. כאשר ראהו הרב, קם לפניו מלא קומתו ואמר לו: "ברוך הבא!" לקחו בידו והושיבו לידו. לאחר שיצא שאל רבי חיים ויטאל את הרב מדוע כיבד כל כך את רבי שמואל דווקא הפעם וביתר שאת? ענה לו הרב: "לא קמתי בפניו, אלא בפני רבי פנחס בן יאיר שהגיע עמו!" מיד רץ רבי חיים והשיג את רבי שמואל ולפשר הדבר שאלו "איזו מצווה עשית היום?" ענה לו רבי שמואל שבאשמורת הבוקר הוא הלך להתפלל בבית הכנסת, ובדרך הוא שמע קול בכי נורא. הוא הלך לראות על מה הצעקה, וגילה שהיה שם בית אחד שנשדד, לקחו להם את כל אשר היה להם, ואפילו את הבגדים הפשיטו מעליהם...

נכמרו רחמיו של רבי שמואל על המשפחה. הוא הפשיט את בגדיו ונתן לבעל הבית, והוא בעצמו הלך ללבוש את בגדי השבת שלו...

מיד נשקו רבי חיים על ראשו וחזר לרבו לספר לו על המעשה. אמר לו האריז"ל: "בעבור זאת המצווה זכה שנתלוצתה אליו נשמתו של רבי פנחס בן יאיר, שנהג תמיד לפדות שבויים ולגמול חסד עם אומללים ונדכאים". ועל זה אמר הבן איש חי: "הבא לטהר מסייעין אותו. נשמת הצדיק שעסקה באותה מצווה, מתלווה אליו לסייעו".

ל פעמים אדם נותן צדקה, אך עדיין לא יצא ידי חובתו, ועלול להיענש על כך שהיה יכול לתת יותר ולא נתן, ולכן מוטל על כל אחד ואחד לשקול ולמדוד עד כמה ידו יכולה לסייע לעניים.

ומעשה ברבן יוחנן בן זכאי שהיה רוכב על חמור וראה אישה אחת מלקטת שעורים מבין גללי בהמתן של הגויים. כשראתה אותו אמרה: "רבי, פרנסוני!" אמר לה: "ביתי, מי את?" אמרה לו: "בת נקדימון בן גוריון אני". אמר: "הממון של בית אביך היכן הלך? והרי אביך היה אחד העשירים הגדולים ביותר בירושלים!"

נא לא לקרוא בשעת התפילה וקריאת התורה

מאור הבית

מאור המנורה

מנורת המאור פרק קצג

צדקה מצילה

כל בן דעת, נותן כל אשר יש לו, להציל גופו מעונש בדיני בני אדם. והצדקה שאדם נותן לעני, מצילתו מדינה של גיהנם. וכמו שאומרת הגמרא (ב"ב י.), תניא, היה רבי מאיר אומר, אם יש לו פתחון פה לבעל הדין להשיבך ולומר, אם אלוקיכם אוהב את העניים למה אינו מפרנסן? אף אתה אמור לו, כדי שנצל אנו מדינה של גיהנם. וזאת השאלה, שאל טורנוסרופוס הרשע את רבי עקיבא, אמר לו, אם אלוקיכם אוהב את העניים, מפני מה אינו מפרנסן? אמר לו, אדרבה! זו היא שמחייבת אתכם לגיהנם?! אמשול לך משל, למה הדבר דומה? למלך בשר ודם שכעס על עבדו וחבשו בבית האסורין, וציוה עליו שלא להאכילו ושלא להשקותו, והלך אדם אחד והאכילו והישקהו. כששמע המלך, לא כועס עליו?! ואתם קרויים עבדים! שנאמר (ויקרא) כי לי בני ישראל עבדים. אמר לו רבי עקיבא, אמשול לך משל, למה הדבר דומה? למלך בשר ודם שכעס על בנו וחבשו בבית האסורין, וגזר עליו שלא להאכילו ולא להשקותו, ובא אדם אחד והאכילו והישקהו. וכששמע למלך, לא דורון משגר לו?! ואנו קרויים בנים! שנאמר (דברים) בנים אתם לה' אלוקיכם. אמר לו (טורנוסרופוס), אתם קרויים בנים ואתם קרויים עבדים. בזמן שאתם עושים רצונו של מקום, אתם קרויים בנים. ובזמן שאין אתם עושים רצונו של מקום, אתם קרויים עבדים. ועכשיו, הרי אין אתם עושים רצונו של מקום..?! אמר לו (רבי עקיבא), הרי הוא אומר (ישעיה) הלוא פרוס לרעב לחמך ועניים מרודים תביא בית. אימתי עניים מרודים תביא בית? בעת זאת שאנחנו בגלות! והרי אמר, הלוא פרוס לרעב לחמך.

ועוד אמרה הגמרא (שם), אמר רבי חייא בר אבא, רבי יוחנן הקשה, כתיב (משלי) 'לא יועיל הון ביום עברה וצדקה תציל ממוות'. וכתיב 'לא יועילו אוצרות רשע, וצדקה תציל ממוות'. שתי צדקות הללו, למה?! אחת שמצלת ממיתה משונה, ואחת שמצלת מדינה של גיהנם. ואי זו היא שמצלת מדינה של גיהנם? זו שכתוב בה 'עברה', דכתיב (צפניה) 'יום עברה היום ההוא'. ואי זו היא שמצלת ממיתה משונה? זו שנותנה ואינו יודע למי נותנה, נוטלה ואינו יודע ממי נוטלה. כלומר, שהנותן לא יודע למי נותן, והמקבל לא יודע ממי מקבל. הא כיצד? יתן לקופות של צדקה.

ואמרת הגמרא (ב"ב ט:), כתיב (ישעיה) 'וילבש צדקה כשריון'. מה שריון זה, מגן על לבושו של אדם במלחמה. אף הצדקה, מגנה על בעלה מדינה של גיהנם. וכן מובא במסכת גיטין (ז.), תנא דבי רבי ישמעאל, כל המגיז (מלשון גוזז - מחסר) מנכסיו ועושה מהן צדקה, ניצול מדינה של גיהנם.

ראו כמה יש לו לאדם להיות זהיר במצוה זו, המצלת לאדם מהעונש הגדול.

השפע והברכה תלויים בנתינה שלך

"לא תאמץ את לבבך ולא תקפץ את ידך מאחיה האביון".
(דברים טו, ז)

מאור הבית היקרה! פרשתנו עוסקת במצות הצדקה ומכאן להבין שזוהי מצוה מן התורה וחובה לקיימה!

דעי שהצדקה מגנה על נותנה כמו שריון. דכתיב (ישעיהו נט, יז) **"וילבש צדקה כשריון וכובע ישועה בראשו"**. ודרשו חז"ל (ב"ב ט:), מה שריון זה כל קליפה וקליפה מצטרפת לשריון גדול אף צדקה כל פרוטה ופרוטה מצטרפת לחשבון גדול. כלומר, שהשריון עשוי קשקשים על נקבים והם מגינים שלא יכנס חץ בנקבים. וככה הוא מעשה הצדקה.

אומר הבעל שם טוב הקדוש על הנאמר בתהלים (קכא, ה) **"ה' שִׁמְרֶךָ, ה' צִלְּךָ עַל יַד יְמִינֶךָ"**. ה' צִלְּךָ, היינו כמו הצל של האדם, שכמו עשיית האדם - כן הוא עשיית הצל. כך הקדוש ברוך הוא באיזה מידה שהאדם מנהיג את עצמו - כך הקדוש ברוך הוא מתנהג עם האדם. בין אם האדם הולך במידת גדלות - כך ה' יתברך מתנהג בהרחבה עם האדם. ואם הליכותו בעניות - אז ה' יתברך מתנהג בצמצום עם האדם. וכן גם ביחס שהאדם מתייחס כלפי זולתו, כך הקב"ה נוהג עם האדם ממש. מידה כנגד מידה. ובעניין זה אמרו חז"ל (שבת קנא:), **"שכל המרחם על הבריות מרחמין עליו מן השמים"**.

כמה פעמים קרה לך שהתלבטת אם לתת צדקה? כמה פעמים עשית חשבונות של כדאי או לא כדאי, יש לי אפשרות, אין לי אפשרות, אתן היום או מחר, החודש או חודש הבא. אתן צדקה או אוסיף לי עוד נעל לאוסף...?

את חטאי אני מזכירה כאן היום ואספר לך שלי זה קרה, מיד הקב"ה הביא לי קלקול באיזה מוצר חשמלי ואז הייתי צריכה להוציא כפול, גם על תיקון וגם לתת בסוף צדקה! לא חבל?!

כתיב בדברי הימים-א (כט, יד) **"וכי מי אָנִי וּמִי עַמִּי כִּי נַעֲצֹר פֶּתַח לְהַתְּנֵב כְּזֹאת, כִּי מִמֶּנּוּ הִכַּל וּמִיָּדָה נִתְּנוּ לָךְ"**. אמר דוד המלך לקב"ה: שלך הכל ומשלך אנחנו נותנים, ולמי? לך!

דעי ותתחזקי! כשאת נותנת, את נותנת לקב"ה. את מלווה לקב"ה והקב"ה לא נשאר חייב, הוא מכפיל לך! הוא מכפיל לך בפרנסה, בברכה, בבריאות, בשמירה הגנה והצלה, כי צדקה תציל ממוות, בחינוך הילדים, בהכל!!

השקיעי במניה המשתלמת ביותר שזוהי הצדקה ותזכי לכל הברכות והשמירות מהקב"ה.

כותבת לך באהבה רבה למען שמו יתברך!

נא לא לקרוא בשעת התפילה וקריאת התורה

מאור הפרשה המשך מעמוד 1

שונאכם. אמר שם קדוש ותלה ליה בין רקיעא, הראה להם שבכל מקום נמצא הקב"ה לצדיקים, כמ"ש למה נקרא שמו מקום, שבכל מקום שהצדיקים עומדים, שם הקב"ה נמצא להם. ובכל גלות וגלות הוא דבק עמנו באויר רוחני, מבלי בית הבנוי מחומר גשמי.

ואמרו לו עוד, מציעותיה דעלמא היכא, שאף שכן היא, שדבקתכם באויר רוחני בלא בית, עדיין הכוונה במקום הקדוש בירושלים, שהוא במציעות העולם.. אבל אתם שאינכם שם במקום ירושלים, אין עמכם שפע החכמה, והשיב וזקפה לאצבעותיה, ר"ל כי אין עולם מקומו, אבל הוא מקומו של עולם, ואין לו גדר במקום, כי הוא אינו גשם ובכל מקום שכינתו שרויה, כמו במציעותא של עולם.

דרשות הר"ן (דיוש ה) אומר: ראוי שנאמין שכמו שבזמן שביהמ"ק היה קיים היה שפע נבואה וחכמה שופע על כל ישראל. כן ראוי שיהיו התלמידי חכמים מוכנים לקבל החכמה והנבואה. עד שבאמצעותם יושפע השפע ההוא על בני דורם, שהם עצמם כמו המקדש המקודש. **והרמב"ן (עקב)** ויתכן באנשי זאת המעלה שתהיה נפשם גם בחייהם צרורה בצרור החיים, כי הם בעצמם מעון לשכינה ולא בחייהם בלבד כי גם אחרי מותם. מקומות קברותיהן (קברי הצדיקים) ראויין להמצא השפע שם. כי עצמותיהם, שהיו כלים לשפע האלוקי, עדיין נשאר בהם מן המעלה והכבוד.

הגמרא (סנהדרין צו) אומר: לאחר שנבזזאדן שרף את ביהמ"ק זחה דעתו, נפקא בת קלא ואמרה ליה: עמא קטילא קטלת, היכלא קליא קלית, קימחא טחינא טחינת. אתה לא עשית כלום, כל עיצומה של שכינה היתה מכח ליבם של ישראל "אשר ידבנו ליבו". כשבלב היהודי אבדה האמונה, שם נמצא החורבן של ירושלים. **שבת שלום!**

אז המקום האמיתי הוא מקומם של הצדיקים. **הגמרא (ברכות ו) אומרת:** אמר רב אשי.. ומנין שאפילו אחד שיושב ועוסק בתורה ששכינה עמו שנאמר (שמות כ) "בכל המקום אשר אזכיר את שמי אבוא אליך וברכתיך".

"עד אמצא מקום" **אומר ר' ברוך ממזיבז:** עד שאמצא עצמי ואהיה מוכן להשראת שכינה.

אומר בליקוטי שיחות: טעם שלא הוזכר ירושלים בפירוש בכל התורה רק אמר סתם "אל המקום אשר יבחר ה'" לפי שכל מקום מוקטר ומוגש לשמו, "מה אדמה לך הבת ירושלים" (איכה ב) **אומר המדרש (איכה):** "הבת ירושלים" הבת שהיא יראה ומושלמת לי. אמר רבי יצחק: אמר הקב"ה, כשאת יראה את מושלמת לי. **מסביר התורה תמימה:** שהיתה נמסרת אלי תמיד, שהיית מוסרת נפשך אלי.

כל מקום שאדם נמצא שם ועומד במעלות היראה והשלימות, הרי הוא בחינת בחירת ה', כאילו הוא בירושלים.

הגמרא (בכורות ח) אומרת: שאלו סבי אתונא את ר' יהושע בן חנניא, בנה לנו בית באויר. אמר ר' חנינא שם משמות הקודש ונעמד באויר. אמר להם הביאו לי טיט ולבנים לכאן ואבנה לכם.. ושוב שאלו אותו מציעתא דעלמא היכא הצביע להם למעלה..

הסביר המהרש"א: אמרו לו בהיות ישראל על אדמתם ובית המקדש בנוי, היה לכם מעלה יתירה, שהיה רוח הקודש באהלכם והייתם דבקים בה' אלוקיכם, אבל מאז אשר נחרב הבית וגליתם משם, הייתם נפרדים ממנו, כי מי יבנה לכם ביתא באוירא שישכון עליו רוח הקודש, שהרי אין לכם בארץ מקום לבנות בית, שהוא ביד

מאור ההלכה

מתוך 'קיצור הלכות ומנהגים - הלכות שבת'
המצורף לספר שתילי זיתים הלכות שבת

רנג

דיני השהיית תבשיל על האש מערב שבת, והחזרתו על האש בשבת - דיני החזרה

טז יש למחות באותם שנוהגים להטמין מבעוד יום קומקום של מים חמים, ובשבת כאשר התבשיל מצטמק, שופכים את המים לתוכו (שו"ע ס"ד) [מז]. והטעם, כי יש לחשוש שמא אחד מהם אין היד סולדת בו, והשני היד סולדת בו, ונמצא שאחד מבשל את השני (שת"ז סקמ"ב). ויש אוסרים לשפוך לתוך התבשיל אפילו מים מן המיחם, כי יש לחוש לדעת הסוברים שהעירוי (השפיכה) אינו ככלי ראשון. וכאשר אדם שופך את המים הרותחים, מיד נפסק כח רתיחתם מלבשל, כדן כלי שני שאינו מבשל, והמים מתבשלים בתוך כלי ראשון [מח]. והרוצה לצאת מן המחלוקת, יעביר את התבשיל לכלי אחר, והרי הוא כלי שני, ואז רשאי לשפוך לתוכו מים חמים מכלי שני [מט], שהרי כלי שני אינו מבשל. ואפילו דבר שהוא גוש, כגון תפוחי אדמה או חתיכת בשר, כלי שני אינו מבשלו.

מתבשיל זה בשבת, דלהם ולנו מותר הדבר. ובפרט אם מוסיפים מים מן המיחם, דאפשר דמין מודה דשרי. ולא אסר אלא בקומקום מים המוטמן מער"ש. מיהו יש מבני קהילותינו שהחמירו כדעת הסוברים דיש בישול אחר בישול בדבר לה. ודלא כדעת הרמב"ם, והבן:

[מח] כ"כ מרן בב"י בשם רבינו יונה (עליות דרבינו יונה מסכת ב"ב דף ט ע"א):

[מט] ולדיעה זו לאחר מכן אינו יכול להחזירו שוב לפלטה. ולדעת הרמב"ם דלקמן, הכל מותר:

[מז] ואם עבר ושפך את המים החמים לתוך התבשיל, אפילו לדעת מרן מותר לאכלו אפילו בשבת. והטעם, לפי שמעשה שבת אינו אסור מן התורה, דקיי"ל בכתובות דף לד ע"א היא קודש ואין מעשיה קודש, ורק רבנן אסרוהו. וכיון דבגדו דידן יש מתירין לכתחילה, הוי ספיקא דרבנן ולקולא. ובפרט שמנהיגו כדעת הרמב"ם שאין בישול אחר בישול אפילו בלח, ורוב הפוסקים הסכימו לסברת הרמב"ם בזה, עיין ס"ל ס"ד. ולפ"ז בחור ישיבה תימני הלומד בישיבה אשכנזית, אין לו לחקור ולדרוש אם הוסיפו מים רותחים לתוך תבשיל שנצטמק בשבת, ומותר לו לאכול

נא לא לקרוא בשעת התפילה וקריאת התורה